

चारी तं 'सूक्ष्मं', गत्वा स्वकीयस्याचार्यस्याज्ञां कथयित्वा तथैव सावित्रं जानासि न वेति एवं 'पप्रच्छ' । 'सः' च सूक्ष्मः, 'वेद', इत्युत्तरमुक्तवान् ॥

(५) अथ ब्रह्मचारिप्रश्नानानां सूक्ष्मस्योत्तराणां च परम्परां दर्शयति । "स कस्मिन् प्रतिष्ठित इति । परोरजसीति । कस्तद्यत्परोरजा इति । एष वाव स परोरजा इति होवाच । य एष तपति । एषोर्वाग्रजा इति । स कस्मिन्त्वेष इति । सत्य इति । किं तत्सत्यमिति । तप इति ॥ ४ ॥ कस्मिन्नु तप इति । बल इति । किं तद्वलमिति । प्राण इति । मा स्म प्राणमतिपृच्छ इति माचार्योऽब्रवीदिति होवाच ब्रह्मचारी" इति । हे मुने यदि सावित्रमग्निं वेत्सि । तर्हि 'सः' अग्निः, 'कस्मिन्' आश्रये, 'प्रतिष्ठिते', 'इति' ब्रह्मचारिणः प्रश्नः । रजोगुणयुक्ताज्जन्ममरणप्रवाहरूपात् संसारात् परस्ताद्यो वर्तते सोऽयं 'परोरजाः', तस्मिन्नयं सावित्रेऽग्निः प्रतिष्ठिते 'इति' । 'यत्', लघोक्तं, 'तत्', विस्पष्टं वक्तव्यं । 'कः', अयं 'परोरजा इति', प्रश्नः । य एष मण्डलात्मा दृश्यते, 'स एषः', एव 'परोरजा इति', उत्तरं । मांसचक्षुषा दृश्यमानः 'एषः' मण्डलात्मा, संसारमध्यवर्त्तित्वात् सर्वाग्रजा एव न तु परोरजा इत्यतो नैतद्युक्तमुत्तरं । किन्तु 'एषः सः' अग्निः, 'कस्मिन्' संसारातीत आश्रये, प्रतिष्ठितः स वक्तव्यः 'इति', प्रश्नः । यत् 'सत्यं' पारमार्थिकं वस्तु, तस्मिन् प्रतिष्ठित इत्युत्तरं । 'तत्', च 'सत्यं', वस्तु, 'किं', 'इति', प्रश्नः, केन साधनेन लभ्यत इति अभिप्रायः । तपसा लभ्यत इत्यभि-